

Privatinės teisės užduotis

2018 m. spalio 5 d.

Ieškovė A.A. kreipėsi į teismą, ieškiniu prašė nustatyti uzufruktą ir pripažinti jai teisę naudotis butu. Prie nagrinėjamos bylos buvo prijungta ieškovės A.A. inicijuota civilinė byla atsakovui B.B. dėl jos įkeldinimo į ginčo butą, tačiau vėliau ieškovė teisme nurodė, kad pastarojo reikalavimo nebepalaiko, todėl teismas jo neturėtų nagrinėti.

Ieškovė nurodė, kad 2004 m. sausio 1 d. ji pardavė V.K. butą Vilniuje. Notariškai patvirtintoje sutartyje (sutarties 9 p.) buvo nustatyta jos teisė naudotis šiuo butu iki gyvos galvos bei deklaruoti jame savo gyvenamąją vietą. V. K. 2016 m. sausio 1 d. pardavė butą A. R., kuris 2016 m. sausio 30 d. padovanojo butą savo broliui R. R., o šis – 2016 m. kovo 15 d. butą pardavė atsakovui B.B.. Ieškovės teigimu, kitiems buto pirkėjams buvo žinoma apie 2004 m. sausio 1 d. sutarties 9 p. sąlygą, nes R. R. buvo sutarties šalies V. K. atstovas teisiniuose procesuose su ieškove A.A. dėl šios sutarties sąlygos nugincijimo, o A.R. ir R.R. yra broliai. Dėl to sandoris šalims galioja, nors ir privalomai neįregistruotas. Atsakovas B.B. butą įsigijo siekdamas nuomoti, todėl turėjo elgtis protingai ir apdairiai, įvertinti įsigyjamą turtą. Ieškovė 2004 m. sausio 1 d. pirkimo-pardavimo sutartį viešame registre įregistravo 2016 m. vasario 20 d., todėl atsakovui B.B. turėjo būti žinoma apie ieškovės teises į butą.

Ieškovė teigia, kad nors atsakovas remiasi įsiteisėjusiu teismo sprendimu administracinėje byloje, kurioje dalyvavo ieškovė A.A. ir VI „Registų centras“, tačiau šioje byloje nedalyvavo atsakovas B.B., dėl ko administracinėje byloje nustatytos aplinkybės nėra prejudiciniai faktai. Atkreipia dėmesį į tai, kad tokiu argumentu (dėl prejudicinio fakto) atsakovas siekia paneigti byloje nustatyta faktą, kad jis buto įsigijimo dieną žinojo apie suvaržymus, ieškovės teisę gyventi bute iki gyvos galvos, deklaruoti jame savo gyvenamąją vietą.

Atsakovas B.B. su pareikštu ieškovės ieškiniu nesutinka. Nurodo, kad pagal ieškovės A.A. inicijuotą skundą administracinėje byloje dėl VI Registų centro 2016 m. vasario 1 d. sprendimo atsisakyti įregistruoti uzufruktą panaikinimo Administracinis teismas jos skundą atmetė, nurodydamas, jog dėl uzufrukto įregistravimo ieškovė kreipėsi jau po 2016 m. sausio 1 d. pirkimo-pardavimo sutarties sudarymo, todėl 2004 m. sausio 1 d. sutartyje (9 p.) įtvirtinta ieškovės teisė į butą neperėjo kitiems buto įgijėjams. Toks teismų nustatytas faktas yra prejudicinis faktas, kuriuo teismas privalo vadovautis nagrinėjamoje byloje. Nurodo, kad iki jam įsigyjant butą, viešame registre uzufruktas nebuvo įregistruotas. Įstatymo pagrindu ieškovė negali uzufrukto teise naudotis butu, nes ieškovė neturi tokios įstatyme įtvirtintos subjektinės teisės. Aplinkybė, jog buvęs buto savininkas V. K. leido ieškovei gyventi bute iki gyvos galvos, nelemia ieškovei uzufrukto teisės į butą atsiradimo ir atsakovo nuosavybės teisių suvaržymo. Be to, ieškovė šiame bute pati nebegyvena, gyvena tik jos pilnametis sūnus.

Motyvuotai atsakykite:

1. Kas yra uzufruktas, kokie jo nustatymo pagrindai ir koks skirtumas tarp uzufrukto teisinių santykių ir prievolinių teisinių santykių ?
2. Kokio pobūdžio teisiniai santykiai susiklostė tarp ieškovės A.A. ir buto pirkėjo V.K. dėl ieškovės teisės naudotis butu, ar šie teisiniai santykiai galioja ir atsakovui B.B. ?
3. Ar būtų pagrindas tenkinti ieškovės reikalavimą atsakovui B.B. dėl uzufrukto nustatymo ?
4. Kaip turėtų elgtis teismas (kokį procesinį sprendimą priimti) dėl ieškovės reikalavimo įkeldinti į butą, ieškovei pareiškus, kad šio reikalavimo nebepalaiko ir prašo jo nenagrinėti, ar tokiu atveju teismas gali nutraukti bylą ? Ar atsakovo B.B. minimoje administracinėje byloje nustatyti faktai galėtų būti laikomi prejudiciniais faktais nagrinėjamoje byloje ?

O. P. yra kaltinama tuo, kad vairavo kelių transporto priemonę – automobilį „Audi A6“, būdama apsvaigusi nuo alkoholio, kai jos kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio (nustatyta 1,9 promilės etilo alkoholio koncentracija).

Prokuroras prašo O. P. nuteisti pagal BK 281 straipsnio 7 dalį, paskiriant jai baudą ir baudžiamojo poveikio priemonę – uždrausti naudotis teise vairuoti kelių transporto priemonės dvejiems metams, pradedant skaičiuoti jos terminą nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos (BK 68 straipsnis). Automobilį „Audi A6“, nuosavybės teise priklausančią M. P., nuteistosios O. P. sutuoktiniui, konfiskuoti kaip nusikaltimo padarymo priemonę (BK 72 straipsnis).

Kaltinamoji O. P. nurodo, kad šioje byloje ji negali būti pripažinta kalta, nes nusikalstama veika neįrodyta leistiniais įrodymais. BK 281 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad pagal ją atsako asmuo, kuris vairavo būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, kai jo kraujyje buvo daugiau nei 1,5 promilės alkoholio. Ji buvo patikrinta alkokotesteriu, kurio duomenimis ir grindžiamas kaltinimas. Kraujas nebuvo paimtas, nes ji, nors ir nesutiko su alkokotesterio parodymais, duoti kraują savo miestelyje atsisakė, nes nepasitiki medicinos darbuotojais, todėl ją tik apžiūrėjo gydytojas ir surašė išvadą. Teismo medicinos ekspertizę ikiteisminiame tyrime buvo atsisakyta skirti. Taigi šioje byloje nėra patikimų ir leistinų pagal BPK duomenų, kurie įrodytų, kad būtent jos kraujyje, o ne iškvėptame ore yra BK 281 str. nurodyta alkoholio koncentracija - t. y. daugiau nei 1,5 promilės alkoholio.

Kaltinamoji O. P. taip pat teigia, kad net ir pripažinus ją kalta, automobilis negali būti konfiskuotas. BK 67, 72 straipsniai neįpareigoja teismo minėtą nusikaltimą padariusiam asmeniui skirti baudžiamojo poveikio priemonę, juolab – konkrečią, t. y., turto konfiskavimą. Teismas gali pasirinktinai taikyti vieną ar kelias iš BK 67 straipsnyje nurodytų priemonių. Šiuo atveju automobilis negali būti konfiskuotas, nes jis, visų pirma, nėra nusikalstamos veikos padarymo įrankis ar priemonė. BK 281 straipsnio 7 dalyje numatyto nusikaltimo negalima padaryti nevairuojant transporto priemonės, naudojimąsi transporto priemone sudaro šio nusikaltimo sudėtį. Antra – jis nuosavybės teise priklauso jos sutuoktiniui, kuriam automobilį padovanojo jo tėvai. Trečia, teismas turi atsižvelgti į tai, kad jų šeima augina du nepilnamečius vaikus, automobilis reikalingas šeimos reikmėms, vaikų poreikiams, nes juos kasdien reikia nuvežti į mokyklą, po pamokų – į būrelius, kurie yra toli nuo gyvenamosios vietos, susirgus – pas gydytojus ir t. t.

Taip pat tuo atveju, jei teismas nuspręstų uždrausti jai vairuoti, prašo įvertinti, kad jos vairuotojo pažymėjimas paimtas prieš du mėnesius (ikiteisminio tyrimo metu paskyrus kardomąją priemonę – dokumentų paėmimą). Ji buvo perspėta, kad išduota pažyma apie kardomosios priemonės - dokumento paėmimą - nelaikytina dokumentu, patvirtinančiu teisę vairuoti transporto priemonės, dėl ko ji nevairuoja nuo pat vairuotojo pažymėjimo paėmimo iki šiol.

Motyvuotai atsakykite:

1. Ar alkokotesterio duomenys, taip pat asmens apžiūros gydymo įstaigoje duomenys, gali būti pripažinti patikimais, leistiniais ir pakankamais įrodymais (BPK 20 straipsnis), nustatant, kad vairavusio automobilį asmens kraujyje yra daugiau nei 1,5 promilės alkoholio? Ar tokia išvada gali būti padaryta tik ištyrus asmens kraujo mėginį?

2. Ar nuteisus asmenį pagal BK 281 straipsnio 7 dalį, transporto priemonė gali būti / turi būti pripažinta nusikalstamos veikos priemone ir konfiskuota? Ar turi reikšmės tai, kad ji nuosavybės teise nepriklauso nuteistajam?

3. Nuo kada turi būti / gali būti skaičiuojamas baudžiamojo poveikio priemonės – uždraudimo naudotis teise vairuoti kelių transporto priemonę – taikymo terminas, jei asmeniui buvo paskirta ir tam tikrą laikotarpį taikoma kardomoji priemonė – dokumento paėmimas (BPK 134 str.). Kodėl?

